

І.М. Плотницька,
к.філол.н., доц., завідувач
кафедри української мови НАДУ

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

Проаналізовано визначення термінів “мовна політика” і “державна мова”. Звернуто увагу на те, що мовна політика передусім впливає на лексико-семантичну структуру української мови та орфографічні реформи. Запропоновано виокремити управлінський підстиль офіційно-ділового стилю. Введено в терміносистему державного управління терміни “управлінська мова” та “норми управлінської мови”.

Ключові слова: мовна політика, державна мова, управлінська мова, норми управлінської мови.

Проблему формування виваженої державної мовної політики на сучасному етапі розвитку української мови й суспільства досліджували як мовознавці, так і вчені галузі державного управління, що свідчить про актуальність обраного аспекту. Увагу дослідників привертала аналіз стану і тенденцій розвитку української мови в контексті етномовної ситуації в різних регіонах нашої держави.

Метою даної статті є аналіз стану дослідження мовної політики в державному управлінні.

Як відомо, термін “мовна політика” набув великої популярності з 20-х рр. ХХ ст. у СРСР. Цим терміном позначалося цілеспрямоване втручання суспільства в стихійний процес мовного розвитку й організоване керування цим процесом.

На думку празьких структуралістів, які базувалися у своїх дослідженнях на ідеях Ф. де Соссюра, розвиток літературної мови передбачає підвищення ролі свідомого втручання в мовленнєве життя держави. Це втручання згідно з тезами Празького лінгвістичного гуртка “виявляється в різних формах реформаторських спроб (зокрема пуризму), в мовній політиці і в більш яскраво вираженому впливові лінгвістичного смаку епохи (естетика мови у своїх послідовних змінах)”. Празькі структуралісти дійшли висновку про можливість і навіть необхідність свідомого впливу на розвиток мови [9, с. 23].

Мовна політика в “Малій енциклопедії етнодержавознавства” визначається як “сукупність ідеологічних настанов, нормативних актів та практичних дій, спрямованих на регулювання мовних відносин у країні або на розвиток мови в певному напрямі” [6, с. 533]. У визначенні простежується нечіткість, оскільки в ньому відображено мету й діяльність держави, але не вказується на взаємодію суб’єктів політики, роль етноспільнот у мовному питанні.

О. Трибушний вважає, що мовна політика має відповідати потребам населення країни: як її титульної нації, так і національних меншин [12, с. 101].

У “Лінгвістичному енциклопедичному словнику” мовна політика визначається як сукупність заходів, що “запроваджуються державою, партією, класом, товариством, угрупованням для зміни або збереження чинного функціонального розподілу мов або мовних підсистем, для введення нових або збереження старих мовних норм” [5, с. 303]. У цьому визначенні відбито вольові дії суб’єктів мовної політики, властиві авторитарним методам управління, а не їхній взаємовплив.

В енциклопедії “Українська мова” мовна політика визначається як сукупність ідеологічних постулатів і практичних дій, спрямованих на регулювання мовних відносин у країні або на розвиток мовної системи в певному напрямі. У багатонаціональних державах мовна політика є складником національної політики, вона відображає її принципи, відповідає певній ідеології. Спрямування й форми впровадження мовної політики детерміновані чинним суспільно-політичним ладом, режимом правління, міжетнічними відносинами в економіці, культурі, релігії тощо. Мовна політика здатна або закріплювати привілеї панівної мови, або ж сприяти врегулюванню національних конфліктів шляхом підтримки мов національних меншин [13, с. 328].

Мовна політика – це сукупність ідеологічних принципів і практичних заходів щодо вирішення мовних проблем у державі, соціумі. Особливо складна мовна політика в багатонаціональній державі, оскільки в ній слід враховувати такі фактори, як дво- або багатомовність, своєрідність національного складу і

міжнаціональних відносин, роль окремих мов і їх носіїв у громадському житті. Ідеологічні принципи і практичні заходи у сфері мовної політики взаємопов'язані, взаємозалежні й неподільні. Мовна політика є складовою національної політики і в основному залежить від її загальних принципів.

28 жовтня 1989 р. було прийнято перший в історії України Закон УРСР “Про мови в Українській РСР”, яким українській мові надано статус державної [2]. Було ухвалено також одночасно із Законом постанову “Про порядок введення в дію Закону Української РСР “Про мови в Українській РСР”, згідно з якою Закон набув чинності 1 січня 1990 р. Інші законодавчі акти деталізували деякі положення Закону, зокрема Закон УРСР “Про освіту” (1991, в його редакції від 23 березня 1996 р.), закони України “Про національні меншини в Україні” (1992), “Про інформацію” (від 2 жовтня 1992 р.), “Про телебачення і радіомовлення” (від 21 грудня 1993 р.), “Про кінематографію”, “Про видавничу справу”, “Про рекламу”, “Про громадянство”, “Про місцеве самоврядування в Україні” (від 27 травня 1997 р.), у “Декларації прав національностей України” (від 1 листопада 1991 р.) тощо.

Основні напрями мовної політики відображені в Конституції незалежної України, прийнятій 1996 р. (зокрема, у ст. 10 утверджено статус української мови як державної мови України й гарантується вільний розвиток мов національних меншин). Усе це сприяло ліквідації тенденцій до звуження функцій української мови й створення умов для її розвитку як основного засобу комунікації в країні.

У 1997 р. утворено Раду з питань мовної політики при Президентові України й департамент із здійснення мовної політики при Державному комітеті України у справах національностей та міграції для реалізації ст. 10 Конституції України. З часом ці установи припинили своє існування.

Постановою Кабінету Міністрів України цього ж року затверджено “Комплексні заходи щодо всебічного розвитку і функціонування української мови”. Всеукраїнська акція “Передаймо нащадкам наш скарб – рідну мову” проходила 1998 р. Також відбулася Всеукраїнська науково-практична

конференція “Українська мова як державна в Україні”, на якій відзначено, що процес удержавлення української мови йде надто повільно.

В.М. Брицин вважає, що мовна політика пов’язана зі свідомим впливом суспільства на мову, і з цього погляду вона є концентрованим вираженням методологічних і соціальних засад, що визначають ідеологічне та практичне ставлення тієї чи іншої державно-політичної системи до функціонування, розвитку й взаємовпливу мов, їх ролі в житті народу. У центрі уваги мовної політики перебувають національно-мовні проблеми, що мають велике соціальне й ідеологічне значення; далеко не всі часткові зміни й реформи (наприклад, деякі зміни в орфографії, заходи щодо підвищення культури мовлення тощо) можуть бути правомірно віднесені до сфери її дії [13, с. 332].

Кабінет Міністрів України в 1997 р. подав до Верховної Ради України проект Закону про розвиток і застосування мов в Україні, який до цього часу не прийнятий. У ньому мовна політика визначається як політика держави, спрямована на забезпечення належних умов для всебічного розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території України, гарантування вільного розвитку та використання мов національних меншин України [3, с. 3]. У цьому проекті мовна політика визначається як завдання держави щодо реалізації вимог Конституції України стосовно мов у нашій державі.

До цього часу неузгодженим залишається визначення терміна “державна мова”. Стаття 10 Конституції України проголошує, що “державною мовою в Україні є українська мова” [1]. Це повністю відповідає державотворчій ролі української нації, яка є автохтоном на території України, дала офіційну назву державі. Визначення терміна “державна мова”, якого немає в Конституції 1996 р., подано в “Коментарі до Конституції України”: “Державною мовою прийнято називати визнану Конституцією або законом основну мову держави, обов’язкову для використання в законодавстві, офіційному діловодстві, судочинстві, навчанні тощо” [4, с. 42]. У проекті Закону України про розвиток і застосування мов в Україні (від 25 січня 1999 р.) зазначено, що “державна мова

України – мова етнічної більшості українського народу – українська, є обов’язковою для використання в усіх сферах суспільного життя на всій території України”.

Проте ні в текстах Конституції України, ні в офіційному коментарі до неї, ні в Законі УРСР “Про мови в Українській РСР” від 28 жовтня 1989 р. не вживається термін “офіційна мова”, який використовує Конституційний Суд України у своєму рішенні від 14 грудня 1999 р., визначаючи поняття “державна офіційна мова” [10, с. 858]. Термін “офіційна мова” в цьому документі вжито лише один раз – у зазначеному вище випадку. Термін “офіційна мова” іноді використовують юристи, а також деякі дослідники як синонім до терміна “державна мова”.

Радянський енциклопедичний словник подавав таке визначення терміна: “Державна мова, в буржуазних багатонаціональних державах, – мова, оголошена обов’язковою для ведення документацій у державних установах, викладанні в школах тощо” [11, с. 334].

С.А. Чукут визначає державну мову як визнану Конституцією або законом основну мову держави, обов’язкову для використання в законодавстві, офіційному діловодстві, судочинстві, навчанні тощо (тобто в усіх державних установах) [16, с.187].

В.В. Німчук вважає, що державна мова – закріплена традицією або законодавством *мова*, вживання якої обов’язкове в органах державного управління та діловодства, громад, органах та організаціях, на підприємствах, у державних закладах освіти, науки, культури, у сферах зв’язку та інформатики. Термін з’явився у часи виникнення національної держав оскільки в однонаціональних державах немає необхідності юридичного закріплення статусу державної мови. У багатонаціональних країнах конституцією (законодавством) статус державної, як правило, закріплюється за мовою більшості населення [7].

Українці мають більш як тисячолітню історію використання рідної мови в різних сферах громадянського і культурного життя. В Україні, за висловом

М. Грушевського, питання української мови завжди було політичним. Мовна політика щодо української мови відрізнялася історично й географічно, а боротьба за право вживати рідну мову в усіх сферах життя, користуватися мовою як політичним засобом пов'язувалася з національно-визвольним рухом й утвердженням незалежної держави (М. Драгоманов, М. Міхновський, Ю. Бачинський та ін.).

Мовна політика передусім впливає на лексико-семантичну структуру, зокрема на управлінську і громадсько-політичну лексику, а також на стилістичну диференціацію літературної мови, на діалектне членування мови та стирання діалектних особливостей і відмінностей, на орфографічні реформи, які проводяться на державному рівні.

У державному управлінні поняття літературного мовлення вимагає дотримання закономірностей і найважливіших рис офіційно-ділового стилю, не виходячи за його межі. Традиційно виділяються три підстили офіційно-ділового стилю: законодавчий, адміністративно-канцелярський і дипломатичний. На наш погляд, варто виокремити *управлінський підстиль*, оскільки тексти документів сфери державного управління мають свої особливості й певні закономірності використання мовних засобів.

Літературна мова, яка використовується в управлінському писемному й усному спілкуванні, характеризується нормативністю. Відомо, що мовна норма – це сукупність загальноновизнаних, кращих, найбільш придатних мовних засобів, які вважаються правильними на певному історичному етапі. Будь-яка норма характеризується системністю, історичною та соціальною зумовленістю, відносною стабільністю (у мові співіснують мовні варіанти). Норма – це історична і суспільна категорія, оскільки її створюють авторитетні особи (письменники, філологи, мовознавці, публіцисти, посадовці, управлінці, політичні діячі та ін.). Досліджуючи управлінську мову, зосереджуємо увагу на таких нормах сучасної української літературної мови:

– орфографічних (написання слів). Дехто з мовознавців, зокрема О. Пономарів, ці норми називає орфографічними [8]. На наш погляд, потрібно

дотримуватися правил, чинних на сучасному етапі розвитку української мови, тобто зафіксованих “Українським правописом” [15], більшістю словників, довідників, посібників тощо;

– орфоепічних (вимова звуків і звукосполучень), (за аналогією – ортоепічних);

– пунктуаційних (уживання розділових знаків);

– лексичних (слововживання);

– морфологічних (правильне вживання морфем, форм слів);

– синтаксичних (усталені зразки побудови словосполучень, речень, текстів);

– стилістичних (відбір мовних елементів відповідно до умов спілкування);

– акцентуаційних (правильний наголос).

Графічні (передача звуків на письмі) та словотвірні (творення слів) норми не такі актуальні для ділової мови, як для інших стилів. Управлінська мова поєднує системи писемного й усного мовлення. Писемна форма мови пов’язана з усіма нормами, крім акцентуаційної та орфоепічної. Усна форма ділової мови включає всі норми, крім орфографічної.

Норма управлінської мови – це мовні (мовленнєві) варіанти, які найкраще виконують своє призначення в текстах державного управління в певний період свого функціонування. Ці варіанти закріплені практикою зразкового використання в управлінських текстах і є найпоширенішими з тих, що існують і з’являються.

Усталені норми всебічно регламентують літературну мову. Фіксація різноманітних норм літературної мови фахівцями розглядається як їх кодифікація. Кодифіковані норми державної мови фіксуються в “Українському правописі”, граматиках, підручниках, посібниках, словниках, довідниках тощо. Вони є обов’язковим еталоном правильності літературної мови для органів державного управління та органів місцевого самоврядування, державних і

недержавних установ, організацій та підприємств. Унормованість є необхідною умовою існування літературної мови, без якої вона не змогла б виконувати свої функції з розвитку суспільства як основний засіб спілкування. Відбір нормативних слів, форм, синтаксичних конструкцій здійснюється на основі ретельного наукового вивчення закономірностей та історії розвитку української літературної мови з урахуванням традицій, перевірених практикою.

Як свідчить досвід, застарілі слова і форми силоміць зберегти чи ввести в мову не можна: життєздатною є тільки та норма, яка відображає реальні тенденції розвитку мови. А якщо це не так, то норма відмирає, стає нав'язаним обмеженням, з яким більшість носіїв мови не погоджується, не сприймає форми слів, їх сполучуваність тощо і не використовує їх у спілкуванні.

Нормативність літературної мови є закономірною й обов'язковою, на основі нормативності можливе необхідне для сучасного суспільства поняття правильності літературної мови. Проте в державному управлінні й мовознавстві остаточно не вирішено питання визначення норми і розуміння її історичного розвитку. Незрозуміло, які критерії є достатніми для заміни прийнятої норми, зокрема яке значення можна надавати поширенню того чи іншого явища і статистиці вживаності взагалі.

У 1999 р. було опубліковано мовний кодекс: “Український правопис” (проект найновішої редакції) [14] – для обговорення, хоча в Україні є нова редакція “Українського правопису”, останнє стереотипне видання якого здійснено 2004 р. На початку 2001 р. було запропоновано зміни й доповнення до “Українського правопису”:

1. Писати букву *Г* в українських питомих і засвоєних та власних назвах – прізвищах і топонімах – згідно з вимогою: *дзига, тонта, Грещук, Горонта* тощо.

2. Писати букву “и” на початку незапозичених та давно засвоєних слів перед приголосними “н” і “р” (наприклад, *инший, иній, ирій, иржа* тощо).

3. Писати слово “*нів*” завжди окремо від сусідніх слів, якщо воно означає “половина” (наприклад, *нів години, нів яблука, нів Києва* тощо).

4. Писати закінчення “-и” в родовому відмінку однини іменників III відміни з основою на “-сть” (*вісти, злоти, радості*) та в іменниках *Руси, Білоруси, осени, соли, крові, любові*.

5. Писати закінчення “-и” в родовому відмінку іменників IV відміни із суфіксом “-ен” (*імени, племені, сімени* тощо).

6. Відмінювати запозичені слова, що закінчуються на “о”, крім тих, в яких перед цією буквою стоїть інша голосна (“пальто” – “пальта” (в родовому відмінку), “кіно” – “кіна (у)”, “метро – метрі”, (у) депі, але (біля “радіо” – “радіо”, “Маріо – Маріо” (в родовому відмінку).

7. Писати у власних назвах тільки *г* незалежно від того, [h] чи [g] вимовляють у мові джерелі (*гербарій, гіпотеза, газета, гол*). В окремих словах, запозичених переважно через російську мову з англійської, відповідно до *h* передбачено й далі писати *х*: *хобі, хокей, ноу-хау* тощо.

8. В антропонімах і похідних від них лексемах вживати *Г* або *Г* відповідно до *h* та *g*, наприклад, *Гете, Гюго* та ін. У власних географічних назвах вживати *Г* незалежно від того, яку букву *h* чи *g* вона позначає.

9. Уживати як нормативні паралельні форми “*ефір*” – “*етер*”, “*кафедра*” – “*катедра*”, “*марафон*” – “*маратон*” тощо.

10. У загальних назвах іншомовного походження подвоєння приголосних, звісно, не передається: *тона, нето, бруто* тощо, але *ванна, вілла, манна, булла, бонна, пенні* та ін.

11. Слова з церковно-релігійної сфери (давні запозичення з грецької мови) з “правилом дев’ятки” не пов’язуються, у них між усіма приголосними пишемо – “*и*”: *євангелист, Єпископ, алилуя, Вифлеєм* тощо.

12. Поширити “правило дев’ятки” на написання іншомовних власних імен (*Аристотель, Едип, Занзибар, Сиракузи* та ін.).

13. У загальних назвах іншомовного походження перед йотованими після губних писати апостроф: *б’юро, б’юджет, п’юпітр, м’юзикл* тощо.

14. В словах іншомовного походження “*і*” в позиції перед “*о*” передавати звукосполученням “*йо*” (“*йон*”, “*іонійський*”, *йоаніт* тощо).

15. У словах іншомовного походження “e” передається через “e”, якщо перед ним вимовляється [j]: *проект*.

16. Писати “ія” в середині слів іншомовного походження (“геніальний”, “артеріальний”, “матеріал” тощо).

17. Не вживати звук “й” у словах *параноя, секвоя, фєєрверк, фое* тощо.

18. Передавати іншомовний дифтонг “ai” через “ав” (“аудит”, “аудиторія”, “аукціон”, “автобіографія”, “інавгурація” (виняток – “Джоуль”, “клоун”, “ноу-хау”, “Каунас”, “Лаура”, “Фауст”, “Пауль” та інші (за традицією).

19. Писати з м’яким знаком імена по батькові: *Ігорьович, Лазарьович*, оскільки вони утворені від імен *Ігор, Лазар*, які належать до м’якої групи.

Як бачимо, окремі зміни пропонуються як варіантні. Однак сучасна українська літературна мова на різних рівнях має свої варіанти, що не тільки спрощують мову (саме ця тенденція простежується в багатьох мовах на сучасному етапі), а тільки ускладнюють її. Дублетні форми висловлення породжують у літературній мові неправильності, змінюють прийняте співвідношення правильного і неправильного. Невиправдана різноманітність лише засмічує літературну мову і негативно впливає на процес спілкування в управлінській сфері.

На наш погляд, не можна упродовж останніх років постійно вносити якісь зміни та доповнення, а також недоцільно на нинішньому етапі розвитку сучасної української літературної мови ускладнювати її. Адже новою редакцією “Українського правопису” зафіксовано деякі зміни, на окремі з яких звернемо увагу:

1. Назви церковних книг не беруться в лапки: *Біблія, Євангеліє, Коран, Псалтир*.

2. З великої літери пишуться слова *Бог* (але *боги*), *Святий Дух, Син Божий, Свята Матір*; назви релігійних свят і відзначень: *Різдво, Великдень, Покрова* та ін.

3. Спрощено написання складних іменників з *пів-* (у значенні “половина”): пишеться разом, якщо наступна частина – загальна назва (*піваркуша, піввідра*);

через дефіс – якщо власна назва (*пів-Житомира, пів-Києва*); апостроф перед *я, ю, є, і* (*пів'ями*).

4. З подвоєнням: *тонна, ванна, манна, брутто, нетто, вілла, пенні*.

5. Без подвоєння: *бароко, інтермецо, лібрето, фортисимо, піанісимо, фіни*.

6. Написання залежить від значення слів:

бонна – вчителька-іноземка, *бони* – паперові гроші;

білль – законопроект, *біль* – страждання;

булла – панська грамота, *була* – дієслово;

мірра – ароматна смола, *міра* – одиниця виміру.

7. Подвоєння зберігається: *Марокко – марокканець, Ніцца – ніццанський, Шіллер – Шіллерівський, Калькутта – калькуттський, Андорра – андоррський*.

8. Подвоєння при збігові проголосних префікса і кореня: *імміграція, ірраціональний, контрреволюція*.

9. У словах іншомовного походження після *д, т, з, с, ц, ж, ч, ш, р* (правило дев'ятки) перед приголосним *и* пишеться *і* у власних назвах: *Мекка, Аргентина, Чикаго* та ін. [але *Лейпциг (Вавилон)*], а також загальних *бравісимо, фортисимо, піанісимо*.

10. Правильним є написання: *журі, Жюль Верн, парфумерія* (бо *парфуми*), *брошура; В'яземський, П'ятаков, Пом'яловський, В'яльцев, Рум'янцев*, але *Ляпуков, Бядуля, Рюмін; Гаага – гаазький, Данціг – данцізький*.

11. Збережено подвійну йотацію за традицією: *Малайя, Савойя* (аналогія з *Гавайя, Фейєрбах, Майя*). Але: *конвеєр і фесверк*.

Вважаємо, що варто подумати, як організувати на державному рівні дослідження на зразок того, яке було проведено в японському мовознавстві після другої світової війни. Практичними цілями цього напряму наукового мовознавства було створення міцної основи для свідомого нормалізованого впливу громадської думки на мовленнєву практику. З цією метою було вирішено проводити дослідження писемної й усної мовленнєвої практики. У Японії досліджувалося мовлення представників різних верств населення:

ремісників, службовців, селян та ін. При цьому ставилося завдання визначити, що конкретно можна вважати в сучасному суспільстві “загальною мовою”. В Україні ж потрібно з’ясувати, як використовуються, розуміються без контексту значення тих варіантів слів, які передбачалося ввести в запропонованих змінах і доповненнях.

На наш погляд, важливо не ввести якусь норму (чи норми) в сучасну українську літературну мову, а й переконати мовців в її правильності або перевазі, а то вона буде голослівною і не сприйметься, а тільки відштовхне носіїв мови, а особливо ще й тих осіб, хто недавно почав активно використовувати українську мову в побутовому чи діловому спілкуванні.

З 1991 р. мовознавці виконали значний обсяг робіт щодо нормалізації сучасної української літературної мови. Опубліковано перекладні словники з російської мови на українську, орфографічні, орфоепічні та тлумачні словники, посібники із сучасної української літературної мови, ділової української мови, зі стилістики сучасної української літературної мови тощо. З багатьох теоретичних і практичних питань серед мовознавців поки що не існує єдиної думки.

Однак відчувається брак теоретико-практичних посібників, довідників і словників, якими можна було б керуватися, вдосконалюючи мовленнєву практику державних службовців. Для успішного вирішення проблеми літературного мовлення державних службовців і підвищення рівня мовленнєвої культури українського народу (адже державні службовці представляють інтереси народу) потрібне різнобічне вивчення мовної політики і мовної ситуації в державному управлінні.

Оскільки ратифіковано Європейську хартію, де йдеться про розвиток і функціонування мов національних меншин і регіональних мов, ми вважаємо, що варто подати до Верховної Ради України проект Закону про державну українську мову в Україні”, де було б чітко визначено статус української мови як державної, напрями здійснення виваженої мовної політики, економічні, соціальні, духовні чинники державного регулювання мовної ситуації, а також штрафні санкції в разі порушення або недотримання норм цього Закону.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К.: Преса України, 1997. – 80 с.
2. Закон України “Про мови в Українській РСР” // ВВР України. – 1989. – № 45. – Ст. 631.
3. Закон України “Про розвиток і застосування мов” (проект) // Освіта України. – 1999. – 17 лют. – № 7.
4. Коментар до Конституції України. – 2-ге вид., випр. і доп. – К., 1998. – 376 с.
5. Лингвистический энциклопедический словарь / Гл. ред. В.Н. Ярцева. – М.: Совет. энцикл., 1990. – 628 с.
6. Мала енциклопедія етнодержавознавства. – К.: Генеза. 1996. – 942 с.
7. Німчук В.В. Виплекано віками // Культура слова. – 1992.
8. Пономарів О. Чи потрібен українській мові новий правопис? // Хрещатик. – 2004. – 3 лют.
9. Пражский лингвистический кружок: Сб. ст. / Сост., ред. и предисл. Н.А. Кондрашова. – М.: Прогресс, 1967. – 560 с.
10. Рішення Конституційного Суду України від 14 грудня 1999 року // Конституційне законодавство України: Законодавчі акти, коментар, офіційне тлумачення. – К., 2000. – С. 858-862.
11. Советский энциклопедический словарь / Гл. ред. А.М. Прохоров. – 4-е изд. – М.: Совет. энцикл., 1989. – 1632 с.
12. Трибушний О. Мовна політика в Україні: проблеми і пріоритети // Віче. – 1997. – № 9.
13. Українська мова: Енцикл. / Редкол.: В.М. Русанівський, О.О. Тараненко (співголови), М.П. Зяблюк та ін. – К.: Укр. енцикл., 2000. – 752 с.
14. Український правопис (проект найновішої редакції) / Ін-т укр. мови НАН України. – К.: Наук. думка, 1999. – 340 с.
15. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні; Ін-т укр. мови. – 4-те вид., випр. і доп. – К.: Наук. думка, 1993. – 240 с.
16. Чукут С.А. Генеза духовної культури (управлінський вимір): Моногр. – К.: Вид-во УАДУ, 1999. – 256 с.

Plotnytska I.M. Theoretic and Methodological Basis of Language Policy Analysis in Public Administration.

The definitions of the terms “language policy” and “state language” are analysed in this article. The author pays attention to the language policy, which influences the lexical-semantic structure of Ukrainian language and the reforms of spelling.

It is suggested to separate the administrative substyle within the official-business style. The new terms “administrative language” and “standards of administrative language” are introduced within the system of public administration terminology.

Key words: language policy, state language, administrative language, standards of administrative language.

Плотницкая И.М. Теоретико-методологические основы анализа языковой политики в государственном управлении.

Проанализированы определения терминов “языковая политика” и “государственный язык”. Обращено внимание на то, что языковая политика прежде всего влияет на лексико-семантическую структуру украинского языка и орфографические реформы. Предложено выделить управленческий подстиль официально-делового стиля. Введены в терминологическую систему государственного управления термины “управленческий язык” и “нормы управленческого языка”.

Ключевые слова: языковая политика, государственный язык, управленческий язык, нормы управленческого языка.